

คู่มือการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน

(๔ วัน ๓ คืน)

สำหรับ

ผู้อำนวยการฝึกอบรมและวิทยากร

ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์

ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์

เลขที่ ๑๒๗๙ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๒๗๙๙๕๒๐-๓๔ ต่อ ๑๕๙, ๓๘๗ โทรสาร ๐๒-๖๑๙๕๐๒๐, ๐๒-๒๗๙๕๒๕๒

E-mail : people_scout@hotmail.com

คำนำ

องค์กรลูกเสือชาวบ้านจัดตั้งขึ้นในยุคที่ประเทศไทยเผชิญหน้ากับปัญหาการคุกคามของคอมมิวนิสต์ ทุกภาคส่วนและประชาชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและคุณค่าขององค์กรลูกเสือชาวบ้านที่เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการต่อสู้ เพื่อพิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ต่อมาปัญหาคอมมิวนิสต์ได้หมดไปจากประเทศไทย ทำให้ความสนใจและคุณค่าของลูกเสือชาวบ้านลดน้อยลง ภาครัฐและเอกชนสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมและการทำกิจกรรมน้อยลงตามไปด้วย ประกอบกับสภาพสังคมไทยปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมดั้งเดิมที่มีลักษณะสังคมเกษตรกรรม สังคมชนบทเป็นสังคมใหม่ที่หลากหลายอารยธรรม สังคมเมืองและสังคมเกษตรอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสังคมที่ไม่มีอุดมการณ์ที่ชัดเจน อ่อนด้อยความมีจิตสาธารณะและหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความรัก ความสามัคคี ความปรองดองสมานฉันท์ ขาดหายไปจากสังคมไทยอย่างน่าเป็นห่วง องค์กรลูกเสือชาวบ้าน มีเจตนารมณ์ อุดมการณ์ และภารกิจโดยตรงที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมุ่งมั่น แต่มีอุปสรรคข้อขัดข้องอยู่หลายประการ ดังนี้

๑. หลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านมีระยะเวลานานเกินไป กระทบต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของสมาชิกผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๒. หาสมาชิกเข้ารับการฝึกอบรมยาก

๓. งบประมาณการฝึกอบรมไม่เพียงพอ ทำให้จัดการฝึกอบรมไม่ได้ตามเป้าหมาย

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ จึงจัดทำกรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยเพื่อให้ได้คำตอบเชิงวิชาการและบรรลุผลในการแก้ไขปัญหาอย่างตรงเป้าหมาย ผลการวิจัยสรุปได้ว่าจากสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ภารกิจหน้าที่การงาน และวัน เวลาส่วนใหญ่ของประชาชนต้องใช้เวลาไปกับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต จึงสมควรปรับระยะเวลาการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันจากเดิม ๕ วัน ๔ คืน ไปเป็น ๔ วัน ๓ คืน โดยมีเงื่อนไขว่าเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร หมวดวิชา ๕ หมวด และวิธีการต่างๆ (๙ วิธีการ) ของลูกเสือชาวบ้าน ยังคงครบถ้วนเหมือนเดิมทุกประการ ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ ได้นำเรื่องนี้เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารกิจการลูกเสือชาวบ้านแล้วมติที่ประชุมเห็นชอบให้ลดเวลาการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็น ๔ วัน ๓ คืน

ตามระเบียบคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยลูกเสือชาวบ้าน พ.ศ.๒๕๕๓ หมวด ๔ หลักสูตรการฝึกอบรมและวิธีการของลูกเสือชาวบ้าน ข้อ ๒๖ รายละเอียดของวิชาต่างๆ ในแต่ละหมวดวิชา และตารางการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ให้เป็นไปตามศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านฯ กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ดังนั้นศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านฯ จึงได้มีหนังสือนำเสนอเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การปรับระยะเวลาในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน จากเดิม ๕ วัน ๔ คืน เป็น ๔ วัน ๓ คืน และคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ มีมติให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๘

คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านสำหรับผู้อำนวยการฝึกอบรมและวิทยากรลูกเสือชาวบ้านฉบับนี้ เป็นฉบับปรับปรุง เพื่อดำเนินการฝึกอบรมให้เป็นไปตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ โดยยึดถือกรอบและสาระสำคัญจากฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๕๖)

การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการปลูกฝังอุดมการณ์ให้กับลูกเสือชาวบ้านทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรม ตามข้อกำหนดของหลักสูตร ดังนั้นผู้อำนวยการฝึกอบรมและวิทยากรลูกเสือชาวบ้านรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ควรยึดถือปฏิบัติตามแนวทางและวิธีการดำเนินการฝึกอบรมตามที่กำหนดไว้ในคู่มือฉบับนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน และมีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

พลตำรวจเอก

(สมศักดิ์ แสงใสภา)

ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน

คำปรารภ

ลูกเสือจำนวนมากมักเข้าใจผิดคิดว่าลูกเสือแห่งชาติกับลูกเสือชาวบ้านเป็นอย่างเดียวกัน เมื่อบริหารงานและดำเนินการฝึกอบรมก็ใช้กรรมวิธีเดียวกัน ความจริงแล้วมีความแตกต่างกันคือ “ลูกเสือแห่งชาติ” เป็นการฝึกผู้ใหญ่ให้เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมของเด็กแล้วจึงให้ผู้สำเร็จการฝึกไปทำการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี หรือเป็นเยาวชนที่ดีเพื่อให้เขาเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต

“ลูกเสือชาวบ้าน” เป็นการฝึกผู้ใหญ่ให้รู้จักใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตัวเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ส่วนรวมและประเทศชาติ โดยเริ่มจากความมั่นคงพื้นฐานของชีวิตเป็นหลักในการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปแต่ละระดับ

ในระดับตัวบุคคลและครอบครัว เน้นเรื่องปัจจัยสี่ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ สาธารณูปโภค ความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน สุขภาพอนามัยและจิตใจ ความเกษมสุขในการอยู่ร่วมกันและมีสิ่งยึดเหนี่ยวร่วมกัน

ในระดับชุมชนและท้องถิ่น พัฒนาเรื่องการศึกษา กีฬา ศาสนา วัฒนธรรม การส่งเสริมอาชีพความเป็นอยู่ การพัฒนาสาธารณูปโภค การสหการและสหกรณ์ การรักษาความปลอดภัย การสุขภาพบาล อนามัย การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติ

ในระดับชาติ เน้นเรื่องการพัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การบริหารและการจัดการ การปกครอง การทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งที่เกิดมาแล้วล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากพื้นฐานความมั่นคงของตัวบุคคล และครอบครัวเป็นหลัก เมื่อชุมชนเติบโตขึ้นความต้องการก็จัดเป็นกลุ่มๆ ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตร่วมกันของกลุ่มต้องอาศัยระบบหมู่หรือกระบวนการหมู่พวก ร่วมมือกันในการพัฒนายามปกติ และยามไม่ปกติ ระบบของกลุ่มหรือกระบวนการหมู่พวกจะร่วมกันแก้ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของกันและกันได้

กิจการลูกเสือชาวบ้านดำเนินการตามกรรมวิธีแตกต่างกับลูกเสือแห่งชาติค่อนข้างมาก แต่ก็ไปสู่จุดสุดท้ายเหมือนกัน คือความมั่นคงของชาติ กับกิจการลูกเสือชาวบ้าน เกื้อกูลซึ่งกันและกันและผลักดันให้ไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

คู่มือการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านได้จัดพิมพ์และแก้ไขมาแล้วหลายครั้ง ครั้งแรกพิมพ์ขึ้นตอนริเริ่มใหม่ๆ ต้องปรับปรุงแก้ไขกันทุกๆ ปีติดต่อกัน ๕ ปี จึงได้ข้อยุติ ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๘ ได้ทำการอบรมผู้อำนวยการฝึกลูกเสือชาวบ้านรุ่นพิเศษที่สำนักงานศึกษาธิการเขต ๘ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดอาวโส ซึ่งกระผมได้เรียนเชิญท่านอาจารย์ กอง วิสุทธธรรมณ์ เป็นผู้อำนวยการฝึกให้มีวิทยากรซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่เชี่ยวชาญการลูกเสือในสมัยนั้นไปช่วยในการอบรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่กองการลูกเสือไปให้การสนับสนุน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนและต่อมาได้มีการประชุมสัมมนาระดับประเทศอีก ๒-๓ ครั้ง เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักการแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย เราต้องคำนึงถึงคนหมู่มาก ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่หลายๆ ล้านคนที่เคยประพฤติปฏิบัติมายอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีหลักการและเหตุผลจริงๆ มิใช่อยากจะปรับอะไรจะเปลี่ยนอะไรก็ทำได้ตามใจ หรือตามข้อคิดเห็นของคนใดคนหนึ่ง

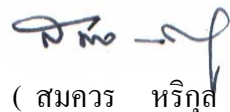
/การปรับปรุงจัดพิมพ์...

การปรับปรุงจัดพิมพ์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน โดย พลเอก สายหยุด เกิดผล ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ได้แจกจ่ายไปทั่วประเทศทุกจังหวัด ทุกอำเภอ ขณะนี้คู่มือดังกล่าวหาได้น้อยมากประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม จิตวิทยา วัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทางราชการส่งเสริมการฝึกมวลชนกันหลายรูปแบบ แต่ละองค์กรมีงบประมาณสนับสนุน การฝึกอบรมกิจการลูกเสือชาวบ้านได้ปฏิบัติตามพระปฐมพระบรมราชโองบายไม่ให้ใช้งบประมาณแผ่นดิน จึงยึดหลักการพึ่งตนเอง ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การดำเนินงานยึดหลักการเรียบง่าย ประหยัด ออม การพัฒนาใช้วิธีร่วมแรงร่วมใจหรือการลงแขกเอาแรง ซึ่งเป็นประเพณีที่มาแต่โบราณ

โลกปัจจุบันที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดนในทุกๆ ด้านมีผลกระทบต่อกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นอย่างมาก ทั้งครอบครัวและสังคมแบ่งแยกกระจายกันไป สะท้อนถึงปัญหาในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านด้วย เพราะลูกเสือชาวบ้านต้องพึ่งตนเอง ช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้รับการฝึกบางส่วนมองว่าเขาควรได้รับงบประมาณสนับสนุนด้วย ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านพยายามทำความเข้าใจกับประชาชนและสมาชิก และได้จัดประชุมสัมมนาผู้อำนวยการฝึก ซึ่งเป็นผู้แทนมาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๒๓-๒๔ เมษายน ๒๕๔๐ ที่กองกำกับการ ๑ กองบังคับการฝึกพิเศษ(ค่ายพระรามหก) ในการอบรมผู้อำนวยการฝึกหลายรุ่นผู้เข้ารับการอบรมต่างก็ร้องขอให้จัดพิมพ์คู่มือขึ้นใหม่และปรับปรุงให้ทันสมัยเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพปัจจุบัน กระผมจึงมอบหมายให้ อจ.อำนาจ อุเทศ, อจ.วิรัตน์ นรินทร์, อจ.เสริม สกุลพานิช, พ.ต.อ.ชาญยุทธ ศรีเวียง, อจ.วนิดา สดสงวน, ร.ต.ประยุทธ์ สุนทรไชยา และ ค.ต.สมพร ณรงค์อินทร์ เป็นผู้ปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางของผลการประชุมสัมมนา โดยกระผมเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่งก่อนส่งพิมพ์ โดยใช้งบประมาณจากดอกผลมูลนิธิวิทยาการลูกเสือชาวบ้านในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี การพิมพ์คู่มือต้องการพิมพ์ให้ทันกับความต้องการ จึงมีเวลาตรวจสอบความถูกต้องจำกัด อาจมีข้อบกพร่องบ้างในบางจุด บางเรื่องที่ท่านผู้อ่านได้ศึกษาทำความเข้าใจ ถ้าท่านพบข้อบกพร่องอะไรตรงไหนหรือเกิดปัญหาในการปฏิบัติขอให้แจ้งไปที่ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านรับทราบ เพื่อจักได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาการต่างๆ เป็นแนวทางดำเนินการฝึกยังขาดรายละเอียดอีกมาก การที่กำหนดให้มีวิชาเลือกไว้เพื่อแบ่งแยกให้เห็นว่าวิชาใดบังคับที่ตัดออกไม่ได้เลย วิชาใดที่เป็นวิชาเลือกต้องให้ความสำคัญเช่นกัน แต่จะเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะสังคมในปัจจุบันมีส่วนสำคัญต่อการแก้ไขปัญหของสังคมส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง แม้จะเสียเวลาไปบ้างก็ควรยอมรับกัน

หวังว่าท่านคงได้รับประโยชน์จากคู่มือนี้เต็มที่

พลตำรวจโท

(สมควร หริกุล)

ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน

สิงหาคม ๒๕๔๑

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ หลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน

๑. หลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	๒
๒. โครงสร้างของหลักสูตร	๓
๓. ตารางการฝึกอบรม	๕
๔. หมวดวิชาตามโครงสร้าง	๑๐
๕. ข้อกำหนดในการนำหลักสูตรไปใช้	๑๐
๖. วิธีการต่างๆ ของลูกเสือชาวบ้าน	๑๐
๗. สรุปขั้นตอนสำคัญของวิธีการต่างๆ	๒๘

ส่วนที่ ๒ แนวทางการปฏิบัติในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน

วันที่ ๑ ของการฝึกอบรม

๑. การรายงานตัวและการแบ่งหมู่ฝึกอบรม	๓๑
๒. ธงประจำหมู่สี	๓๑
๓. การลดธงหมู่สีในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	๓๒
๔. วิทยากรประจำหมู่ นำเข้าบ้านพักและละลายพฤติกรรม	๓๔
๕. ปฐมนิเทศ	๓๕
๖. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รหัส สัมผัสมือ การทำความเคารพ สัญญาณต่างๆ และระเบียบแถว เกมสวัสดี	๓๙
๗. ประวัติความเป็นมาของลูกเสือโลก และการลูกเสือไทย	๔๓
๘. ประวัติความเป็นมาของลูกเสือชาวบ้าน	๔๔
๙. เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของลูกเสือชาวบ้าน	๔๗
๑๐. เงื่อนไขงานเชือก แยกเรียนตามฐาน	๔๘
๑๑. เกมทดสอบการผูกเงื่อน	๔๙
๑๒. กิจกรรมนันทนาการ	๔๙
๑๓. หลักการและอุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้าน	๕๐
๑๔. คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ	๕๐
๑๕. ประวัติและความสำคัญของธงชาติ ธงประจำพระองค์	๕๑

วันที่ ๒ ของการฝึกอบรม

๑. เกมส่งพลอง - กวาดถนน	๕๔
๒. วิชาเลือก	๕๔
๒.๑ แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง	
๒.๒ การพัฒนาอาชีพ	

๒.๓ การดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตไทย

๒.๔ การเสริมความเข้มแข็งชุมชน

๓. การสหกรณ์	๕๔
๔. การปฐมพยาบาล แยกเรียนตามฐาน ๘ ฐาน	๕๖
๕. เกมเคลื่อนไหวย้ายผู้ป่วย	๖๕
๖. การแสดงเงียบ	๖๖
๗. กิจกรรมการแสดงเงียบ	๖๗
๘. การชุมนุมรอบกองไฟ	๖๘
๙. งานบุกเบิก - ผจญภัย แยกเรียนตามฐาน ๔ ฐาน	๗๐
๑๐. เกมทดสอบต่อม่อสะพาน (แข่งรถม้าโรมัน)	๗๑
๑๑. กิจกรรมชุมนุมรอบกองไฟ	๗๑
๑๒. เอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี และขนบธรรมเนียมของชาติ	๗๓
๑๓. วีรบุรุษ วีรสตรีของชาติไทย	๘๑
วันที่ ๓ ของการฝึกอบรม	
๑. เกมการส่งข่าว	๘๔
๒. ข่าวและการส่งข่าว	๘๔
๓. การคัดเลือกนายหมู่ถาวร ประธานรุ่น และคณะกรรมการบริหารรุ่น	๘๖
๔. องค์การและการบริหารองค์การลูกเสือชาวบ้าน	๘๘
๕. ความปลอดภัย	๘๙
๖. สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ	๙๐
๗. กฎหมายที่ควรทราบ	๙๑
๘. วิชาเลือก	๙๘
๘.๑ สารเสพติดให้โทษ	
๘.๒ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	
๘.๓ การจราจร	
๘.๔ การบรรเทาสาธารณภัย	
๘.๕ ทิศ และการหาทิศ	
๘.๖ โครงการพระราชดำริ	
๘.๗ การอนุรักษ์ และพัฒนา วัฒนธรรมประเพณี มรดกไทย	
๙. บรรยายประโยชน์ของวิชาเชิงพราวน และแยกเรียนตามฐาน ๘ ฐาน	๙๘
๑๐. เกมทดสอบประสาท	๙๙
๑๑. ประวัติศาสตร์ชาติไทยและสภาพปัจจุบันของชาติไทย	๑๐๐
วันที่ ๔ ของการฝึกอบรม	
๑. การบำเพ็ญประโยชน์	๑๐๓
๒. พระบรมราโชบายในกิจการลูกเสือชาวบ้าน	๑๐๓
- ลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์	

๓. การอธิบายความหมายและการปฏิบัติต่อสิ่งของพระราชทาน และแนะนำการรับสิ่งของพระราชทาน	๑๐๔
๔. กิจกรรมทางศาสนา	๑๐๙
๕. หน้าที่ของลูกเสือชาวบ้านต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	๑๐๙
๖. การมอบหมายภารกิจของลูกเสือชาวบ้าน	๑๑๗
๗. ลูกเสือชาวบ้านกับสังคม	๑๒๓

ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก

ก. การเตรียมการฝึกอบรม	๑๒๗
ข. แบบฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	๑๓๑
แบบที่ ๑ ใบสมัครเข้ารับการฝึกอบรม ลส.ชบ.	
แบบที่ ๒ ข้อมูลบุคคล	
แบบที่ ๓ ตารางตรวจสอบเวลาการฝึกอบรม ลส.ชบ.	
แบบที่ ๔ บัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารลูกเสือชาวบ้านรุ่น	
แบบที่ ๕ บัญชีรายชื่อสมาชิกลูกเสือชาวบ้าน	
แบบที่ ๖ แบบคำขอรับผ้าผูกคอพระราชทานสำหรับวิทยากรฝึกอบรม ลส.ชบ.	
แบบที่ ๗ แบบรายงานการฝึกอบรม ลส.ชบ.	
ค. เนื้อหาของวิชาเลือก	๑๔๐
- วันที่ ๒ ของการฝึกอบรม	
- วันที่ ๓ ของการฝึกอบรม	
ง. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	๑๖๕
จ. หน้าที่และความรับผิดชอบของวิทยากรลูกเสือชาวบ้าน	๑๖๗
ฉ. พันธกิจของผู้อำนวยการฝึกอบรมและวิทยากรลูกเสือชาวบ้าน	๑๖๙
ช. ระเบียบและแนวปฏิบัติของลูกเสือชาวบ้าน	๑๗๒
๑. ระเบียบคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยลูกเสือชาวบ้าน พ.ศ.๒๕๕๓ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๓	
๑.๑ เรื่องลูกเสือชาวบ้านคือ	
๑.๒ เรื่องการบริหารงานลูกเสือชาวบ้าน	
๑.๓ เรื่องสิ่งของพระราชทาน	
๒. คำอธิบายตราคณะลูกเสือแห่งชาติ (หน้าเสือ)	
๓. ระเบียบการขอรับผ้าผูกคอพระราชทาน วุฒิบัตร บัตรประจำตัวลูกเสือชาวบ้านทดแทนกรณีชำรุดสูญหาย	
๔. ระเบียบการแต่งเครื่องแบบและการแต่งกายของวิทยากรลูกเสือชาวบ้าน	
๕. การใช้ผ้าผูกคอพระราชทานกรณีแต่งเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามสิทธิ์	
๖. การมอบผ้าผูกคอพระราชทานเป็นกรณีพิเศษ	

ซ. แก้วพันธกิจของลูกเสือชาวบ้านต่อองค์กรลูกเสือชาวบ้าน	๑๙๓
ณ. หัวใจ ๘ สัจธรรม ๕	๑๙๔
ญ. รายละเอียดเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยและสภาพปัจจุบันของชาติไทย (เพิ่มเติม)	๑๙๕
ฎ. เอกสารประกอบหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	๒๐๒

.....